

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. .. 24 cor.
Pe jumătate an .. 1 ..
Pe 1 lună .. .. 3 ..

Nr. de Duminecă pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20

INSERTIUNILE
de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
inapoiază.

Telefon Gray și comitat 502.

Insemnătatea Aradului.

De Ioan Russu-Șirianu.

Inițierea în Arad a ziarului »Tribuna« n'a fost un lucru întâmplător, ci rezultat al unei hotărâri binecumpenite.

O scrisesem încă pe atunci: Aradul ni-se pare cel mai tare centru politic românesc. Este în drumul mare dintre România — Ardeal și Budapesta. Românii din Banat și de pe teritoriul celor Trei-Crișuri de asemeni în Arad se întâlnesc.

Ne aducem bine aminte: nainte cu zece ani presa maghiară, înregistrând apariția în Arad a ziarului nostru (ale cărui cele dintâi numere se tipăriseră de altfel în Orăștie) scoțea în relief *insemnătatea Aradului ca centru politic românesc* și făcea apel la factorii politici ungurești să ne aibă în evidență și să nu ne lase să tulburăm ori chiar să stricăm calculii politiceii ideii de stat național maghiar...

Cum s'au năpustit asupra noastră în iarna anului 1905, când Aradul a dat 3 *deputați români* (din 8 câți s'au ales pretutindeni) și în primăvara anului 1906, când în comitatul Aradului s'au ales 4 *deputați* naționaliști (iar al cincilea a căzut lipsindu-i numai foarte puține voturi), numai trebuie s'o spunem. E lucru recent, o știu toți. Tot așa: cunoscută este și lupta înălțătoare purtată de români în cele două cercuri (Pecica și Sântana) unde-s minoritate.

Chiar dacă n'am fi avut însă conștiința însemnătății politice a locului unde stăm sentinela de zece ani, chiar dacă nu ne-ar fi spus-o, nainte cu zece ani, cei mai autorizați factori maghiari, și atunci ar trebui să ne deștepte cele ce s'au spus zilele acestea în Dietă.

Unul dintre deputații români din comitatul Aradului, dl Vasilie Goldiș, cu prilejul discuțiunii bugetului cultelor a cerut ca a treia universitate, ce se proiectează, să se ridice în Arad. Am publicat vorba. Nu trebuie deci să insistăm asupra *motivelor* invocate de amicul nostru.

Credem că trebuie să insistăm însă asupra *motivelor* invocate din parte maghiară.

Acum, în ajunul serbătorilor noastre a venit, înainte de toate primarul orașului nostru, dl *Varjassy Lajos*, care făcând conziliului municipal propunerea să se miște toate pietrele pentru ca Aradului să i-se dea universitate, a zis, între altele, următoarele:

»Onorații membri ai comisiunii congreșatiunii știu mai bine, că în aceste

părți locuiesc în număr destul de mare și nepatrioți, cari față de ideea de stat național profesază principii rătăcite. Pentru *contrabalansarea acestei direcțiuni contrare statului*, nimic n'ar fi mai potrivit, decât înființarea unei universități, care ar ști lumina acolo, unde interesul egoistic și nepatriotic tinde a lăți obscuritatea, și o știință *străbătută de simțul național maghiar*, prin puterea ei fermecătoare, ar molcomi patimile zdruncinătoare a liniștei fraților nemaghiari.

»Nepatrioții« cu »principii rătăcite« suntem noi, aderenții partidului național român.

A treia universitate, ce ar fi să se ridice în Arad, ar avea ca misiune să facă »*știință străbătută de simțul național maghiar*«, ca astfel să se *contrabalanseze direcția politică în al cărei serviciu e angajată »Tribuna«*.

Mai stăruitor a dezvoltat ideea asta în parlament deputatul Ciacovei, dr. Dobroszláv Péter, care în ședința de Vinerea trecută a Dietei, după-ce a arătat cum românii pe valea Murășului, peste Arad, se coboară din Ardeal și pătrund spre câmpia Ungariei, a zis:

»*În acest colț de țară e mai mare primejdia națională valahă, aici trebuie să se lupte mai ales pentru maghiarizarea românilor... Aici se ciocnesc cele două curente: pe d'oparte principiul federalistic, pe de altă parte principiul statului național maghiar.*

»*Principiul federalistic*« îl reprezentăm noi, românii. Făcând pe diplomatul șiret, deputatul Ciacovei (ungur născut din tată bulgar și mamă șvaboaică, după cum singur a mărturisit) confundă lucrurile. Ne impută că vrem *federalizarea țării*, pe când în realitate *luptăm pentru ca să ni se respecte drepturile cuprinse în legea de naționalități!*

Dar, în sfârșit, noi nu ne propunem să polemizăm cu deputatul Ciacovei, ci v'em să arătăm numai un singur lucru: frunțașii vieții publice maghiare recunosc toți că Aradul este pentru ei cel mai periculos centru românesc. Prin urmare: guvern și societate să ajute pe ungurii d'aici în misiunea ce au de a-i maghiariza pe români, ca astfel să se pună stavilă curentului românesc ce vine din Ardeal și dela Arad încolo pătrunde spre apus, în inima maghiarizmului.

Dacă așa se pune chestia din parte maghiară: Ungurimea d'aici având misiunea de a ne maghiariza, bine înțeles că nici nouă nu ne rămâne decât un singur lucru de făcut: *să ne apărăm.*

Deputatul kossuthist Dobroszláv a și

spus-o în plină dietă: Ungurii din aceste părți *trebuie să ia ofensiva* (parcă până acuma noi am fi atacat!), iar universitatea ce se cere la Arad ar fi o nouă armă în această luptă de ofensivă.

Bărbați cu vederi largi și cu o cultură politică înaltă, cum au fost regretații noștri amici dr. D. Barcianu, N. Cristea, Ioan Bechniș, Aurel Brote, apoi amicii cari și azi contribuie ca »Tribuna« să poarte cu folos și demnitate lupta națională, încă înainte cu zece ani au văzut că într'adevăr aici: *în comitatul Aradului*, se ciocnesc mai violent cele două curente, șovinismul maghiar și naționalismul românesc! De când suntem în luptă mai aprigă, simțim și mai tare ce dreptate au avut amicii cari au stăruit că *în Arad* să se arboreze un steag de luptă națională.

Cine ține deci *să fie apărat românismul acolo unde mai violent este asediat*, va sprigini și se va grupa tot cu mai multă căldură în jurul »Tribunei«.

Polónyi luat la țintă. Sub ministrul dreptății se cutremură pământul. Pare că nu mai este decât chestie de timp până să i-se facă vânt din cabinet. Cuvintele fostului primar Halmos (»Cunosc pe acest domn«) zise la adresa lui Polónyi a îndemnat pe acesta să constituie martori și să ceară »explicare ori satisfacție«. Fostul primar a răspuns însă lui Bolgár Ferencz și Kaas Ivor că *dă seamă numai înaintea judecătorilor*. Dacă clientul lor are curagiu și încredere în justiția maghiară, să poftescă la tribunal! În același timp a dat o declarație în care spune despre Polónyi:

»*Calitatea sa de membru în conziliul municipal al capitalei a folosit-o spre a-și face avere*. În mai multe cauze figură ca avocat și ca membru în conziliu vorbea ori intervenea în favorul acelor cauze. S'a întâmplat, că în afacerea unei întreprinderi aducea la mine nainte de ameazi câte-o lungă cerere fără a fi signată, iar după ameazi ori a doua zi luă cuvântul în conziliul municipal în favorul acelei afaceri. Când capitala era în cea mai penibilă situație și în cerc intim ne sfătuisem cum să apărăm constituția, el căută să mă capaceze în afacerea mutării mai afară din oraș a unei fabrici.

Presa maghiară întregă comentează *afacerile* lui Polónyi. »Népszava« înșiră opt cazuri grave în cari zice că ministrul de justiție ar fi grav compromis. Le și arată. Sunt între ele unul care se referă la o intervenire alui Polónyi în favorul unei case de toleranță din Budapesta, lucruri colosal de murdare.

Mai semnificativ este cum presa guver-

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1-6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

**Magyar Benoid-gáz
Részvénytársaság.**

Arad, Pécskai ut 13/14.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

nului il — apăra. »Budapesti Hirlap« dela 15 c. începe primarticolul scriind:

»Nu sunt în situație fie să apar pe dl ministru de justiție Polónyi împotriva atacurilor cari d'o vreme încoaci îl țin în foc concentric, fie să-i cer capul pe temeiul acuzelor ce am auzit până acum la adresa lui«.

Și după ce înșiră câte dușmăni și-a făcut Polónyi ca opozant și cum se descarcă asupra lui toate furiile, termină:

»Peste persoana lui Polónyi se poate trece ușor. Dar ori-cum se va fini afacerea, fie că Polónyi trebuie să cadă, fie că va stă, chestia trebuie să se rezolve așa ca dreptatea să izbească în toți ceice s'au făcut vinovați de osânda publică și chestia asta scârboasă să se termine fără știrbirea moralei publice«.

Dupăcum se vede, organul lui Apponyi îl abandonează pe Polónyi.

Și mai caracteristic este că »Magyar Estilap«, organ poporal kossuthist, îl atacă și-l batjocorește pe Polónyi.

Fișpanul Aradului. »Arad és Vidéke« de eri publică pe pagina întâi o convorbire a unui redactor al său cu fișpanul Aradului contele Károlyi

După ce arată că fișpanul e de părere că d'aci încolo *autoritatea administrativă să împartă congrua și învățătorilor și preoților*, se va și cere de comitat aceasta dela guvern, numitul ziar publică convorbirea. Ea începe astfel:

»Cunosc temeinic pe românii din comitatul Aradului. E un popor cu suflet bun, blând, iubitor de pace, cu care *politicește* am putea trăi în cea mai binecuvântată înțelegere, dacă unii agitatori conducători mai inteligenți nu atât din iubirea pentru neam, ci mai mult din *interese de câștig*, n'ar să-măna continuu sămânța discordiei«...

Și așa mai departe... obiceiurile acuze la adresa clasei noastre conducătoare.

Afaceri culturale.

Mișcare culturală în Sibiu. (Corespondență particulară). La Sibiu s'a mai priment

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Cronici artistice.

De Horia Petra-Petrescu.

Pe scena *Teatrului național* din București s'a reprezentat »*Arlesiana*« lui Alfonse Daudet, cu muzica de G. Bizet, în românește. Rolul principal — după cum spun ziarele bucureștene — l-a avut dșoara *Voiculescu*, pe care o cunoaștem din primul turneu artistic al lui Zaharie Bârsan.

Actorul italian *A. de Sanctis* are succese mari în București, la teatrul liric. În piesa lui Ibsen: *Strigoii*, a fost aplaudat frenetic din partea publicului.

Budgetul *Comediei franceze* din Paris era de 2.139,842 fr. în 1905. Tot în anul acesta budgetul *Operei* franceze era de 3.987,396 fr. Comedia dădea subsistență la 510 persoane, Opera la 1.170 persoane.

Cunoscuta recitatoare și cântăreață de cântece vechi, *Jvette Guilbert* vorbește într'o revistă belgiană despre *actrița viitorului*. După J. O. viitoarea actriță se va deosebi de cele de acum prin cunoștința tuturor limbilor principale moderne engleza, franceza, germana. În Franța va juca în limba franceză, în Anglia în cea engleză, în Germania nemțește, ca astfel cu atât mai bine să poată

lumea și urmele bune încep a se vedea. Amicul nostru — vorba vine — Diaconovich s'a dus la București, director al unei case de zălog, unde se simte mai bine ca în fruntea casei naționale. În locul dsale a venit în puterea vieții și talentului său de scriitor dl *Goga* și a ocupat scaunul de secretar al Asociației.

Când zici secretar, zici totul, mai ales într'o societate s'au comitet, în care încap capetele încărunțite. Dela el se așteaptă orice inițiativă, orice propunere de reformă. Secretarul cugetă, iar comitetul are să ratifice, să dea din cap în semn de aprobare. Și speram, că din acest punct de vedere tinărul secretar nu va întâmpina nici o dificultate din partea seniorilor din capul Asociației. Sunt două generații deosebite, cari fatal se vor ciocni din când în când, dar în urma urmelor bătrânii vor recunoaște, că acum e vremea noastră și că pot fi cu toată încrederea în brațele noastre tinere și puternice.

Cel dintăiu pas făcut de dl Goga este scoaterea unei reviste populare săptămânale în locul »*Transilvaniei*«. Era timpul suprem. Asociația dispune de fonduri și era o rușine ca să nu aibă un organ de publicitate. Vechea »*Transilvanie*« era absolut nulă sub raportul literar și prin ea nu se făcea nimic pentru popor. Inițierea noii reviste este, peste tot, întâiul semn, că Asociația vrea să-și întindă activitatea și asupra poporului și că în viitor nu se va mărgini numai la adunările generale anuale cu obiceiul banchet și cu petrecerea dansantă.

Dar, ceea-ce ne bucură mai mult este, că prezența dlui Goga în Sibiu condiționează apariția acolo și a »*Lucefărului*« și este în același timp un stimulent pentru alte grupări. Apare tot acolo un organ pedagogic al profesorilor seminariali, »*Vatra Școlară*« și »*Revista Teologică*«, care a grupat în jurul ei pe toți teologii purtători de condei; și, în general, toți cei harnici se pregătesc de muncă.

Noi, cari ne bucurăm de toate semnele bune, înregistrăm plini de așteptare această mișcare și dorim izbândă celor porniți pe calea dreaptă.

Numai să bage seamă tinerii noștri muncitori, ca cei neputincioși de a se desbără de vechiul sistem retrograd, să nu-i stânjenească!

Prelegerea poporală a dlui Dr. C. Meseșan. »*Gazeta de Duminecă*« scrie: Dr. C. Meseșan avocat și secretarul despărțământului Șimleu al »*Asociațiunei*« a ținut a doua zi de Crăciun prelegere poporală având de temă: »desvoltarea credinței și a dreptului«. Prelegerea aceasta s'a ținut în sala casinei române din loc și dl Meseșan ne-a câștigat, — în tâmpul de două ceasuri cât a ținut prelegerea, — o adevărată des-

fi înțeleasă de auditoriu. Pe lângă asta actrița va trebui să fie stăpână peste o vastă cultură literară. Va trebui să cerceteze diferite cursuri — cari vor ținea cel puțin 6 ani de zile — unde va asculta filozofia, istoria și istoria artelor. Din cercetarea conștientioasă a muzeelor va învăța să se îmbrace conform epocii în care joacă, ca să nu facă anachronisme ridicole. Jvette Guilbert mai prorocește că viitoarea actriță nu se va arunca cu atâta patimă în mijlocul aventurilor amoroase, ci își va păstra sângele rece caracteristic unei viitoare preutese a zeiței Thalia.

Ne gândim la *Agata Bârsescu* a noastră. Joacă în trei limbi cu aceeași perfecție. Numai că pe Bârseasca nevoia o face să joace în limbi streine, căci la noi n'are cine o aprecie după merit și lipsește publicul, care să-i umplă sălile.

Un mare ziar din Berlin a deschis o *anchetă*, întrebând pe câțiva din autorii dramatici moderni: *Ce părere aveți despre chemarea la rampă a autorilor?*

Din multele răspunsuri, unele cu spirit, altele mai puțin, majoritatea este contra. Publicul să asculte piesa, să vadă pe actori, singurii chemați să vină pe scenă, dar să nu pretindă apariția autorului, împreună, de cele mai multe ori cu aplauzele clacurilor fără de scrupul. Și încă o bunătate: ouăle ferte și fluerăturile la adresa autorului o să le capete o pavază nevinovată: regisorul, care va mulțumi în numele autorului.

Orașul Berlin s'a îmbogățit cu un nou teatru. În suburbiul-orăș, *Charlottenburg*, s'a deschis zi-

fătare sufletească, atât prin modul plăcut de predare și limbajul poporal ales, cât și prin frumoașa desfășurare a temei ce a desvoltat. Publicul de față, care durere, a fost puțin popor, a ascultat cu deosebită atențiune cuvintele propunătorului până în sfârșit și s'a depărtat mulțumit în sufletul său că, în aceasta sfântă zi de sărbătoare, s'a putut adăpa de un șir de învățături plăcute și folositoare.

Ancheta din Sibiu a învățătorilor gr.or. români. Consistorul metropolitan la ordinul congresului bisericesc a convocat în Sibiu o anchetă școlară, în chestia îmbunătățirii salarelor învățătoarești. Din 69 tracte protopopești din întreaga metropolie ortodoxă au fost reprezentate 67 cu câte un învățător delegat. Două protopopiate, Mehadia și Panciova n'au trimis delegați, fiindcă n'au școli confesionale, ci comunale. La anchetă au participat ca bărbați de încredere din partea consistorului d-nii *M. Voileanu* și *Lazar Triteanu* din archidieceasă, *Dr. George Ciuhandu* din Arad și *Andrei Ghidiu* din Caransebeș.

Ședința s'a ținut, după Crăciun, în sala Casei Naționale, sub presidenția dlui Dr. E. Roșca. La deschidere a fost de față și I. P. S. Sa Mitropolitul I. Meșianu.

S'a ales o comisie de 15 învățători (câte 5 din fiecare diecesă), care a lucrat un proiect.

După lungi debateri, s'au primit următoarele puncte de rezoluțiuni:

Ancheta ia la cunoștință cu mulțumită decizia maritului Congres privitor la ridicarea salarelor învățătoarești, rugând venerabilele autorități bisericești ca conform legii să ia dispozițiuni de urgență, ca învățătorimeii gr.-or. române din mitropolie să se asigure dotație egală cu a învățătorilor celorlalți susținători de școale din patrie.

Cu acest scop venerabilele Conzistoare să esmită în parohii — unde reclamă necesitatea — pe cei mai distinși bărbați, cari convocând în ședință corporațiunile parohiale și arătându-le marea importanță a școalelor confesionale, să-și pună în cumpănă toată autoritatea și influința pentru expunerea ridicării salarelor învățătoarești.

Ca mijloace au să servească: eiectarea pe popor: fondurile parohiale existente; dotația dela comunele politice și fondurile fostelor reuniuni învățătoarești, întru cât se pot folosi spre acest scop, conform dispozițiunilor statutelor. Crearea de fonduri nouă școlare și augumentarea celor existente chiar și prin emiterea de colecte.

Luarea inițiativei pentru întemeierea de bănci

lele trecute *teatrul Schiller*. Acesta este *teatrul al 18-lea*, dacă nu luăm în considerare teatrele-concerte și celelalte etablamente de existență dubie.

Despre *expoziția iubilară din București* *William Ritter* scrie un articol în revista »*Gazette der Beaux-Arts*« (*Gazeta artelor frumoase*) — numărul din Noembrie 1906.

După ce aduce laude Regelui Carol și constată avântul României, inzistă asupra stilului bisericilor și mănăstirilor din România, folosindu-se de Kraus și Leo Bachelin, vorbește despre »cula« boierească, regretă lipsa unui catalog referitor la obiectele din culă — o observație foarte îndreptățită — amintește țesăturile românești, (recomandă un muzeu special, cum este acela din Praga referitor la arta poporală ceho-slovacă) și ajunge la pictură.

Dintre pictori remarcă pe *Grigorescu*, a cărui biografie o aduce — pe *Mirea, Petrescu*, iar dintre sculptori pe *Osc. Spathe*. Articolul e însoțit de 6 fotografii: pavilionul regal, un monument din cimiterul Belu (de A. Clavel), biserica trei ierarchi din Iași, un tip de culă, »car cu boi«, un tablou de *Grigorescu* și »*Chivuțele*« lui Steriade.

M. S. Regina României și-a terminat *memoriile* scrise în limba germană. O parte din ele vor apărea și în revista franceză »*Les Annales*« din Paris, în traducerea lui *Georges de Dubor*. Revista numără peste 100.000 abonați.

»*Iuliu Cesar*« tragedia lui Shakespeare, s'a jucat în Odéon, unul din cele mai mari teatre

poporale, din acărora venite să se creeze fonduri pentru dotarea învățătorului, și în caz extrem, întru cât acela s'ar da în considerațiunile numeroase și fără a se vătămă autonomia bisericeii și prin întregirea dela stat care să se pună la dispoziția venerabilelor Conzistoare după analogie cu întregirea dotațiunii preoților.

Pentru garantarea încasării regulate a salariilor, comitetele parohiale să fie îndatorate sub urmările disciplinei a încassa regulat salariul, iar în caz de lipsă să se anticipizeze din averea bisericeii sau în caz de neglijență să se ridice împrumuturi pe răspunderea personală a președintelui comitetului și a episcopului primar.

Cvinqvenalul să-l primească fie care învățător după o funcție de 5 ani, computați dela depunerea examenului de calificare, fără considerare de a fost aplicat provizor ori definitiv.

Aradul.

Chestiunea universității a treia preocupă tot mai stăruitor pe șovinisti. În parlament cu droaia se înscriu oratorii la cuvânt mai ales pentru a milita în favorul unui oraș ori altul. Căci între orașe, vre-o 5 cari aspiră la universitate, s'a început o adevărată rivalitate.

Fiecare își invocă câte un argument patriotic în favoarea sa, deși mobilul adevărat este lesne de închipuit. Cașovia păstrează moaștele lui Rákoczy, Pressburgul este fortăreața dinspre apus a culturii ungurești, Seghedinul este metropola ungurească a părților sudice ale țării ungurești, Timișoara trebuie să se maghiarizeze din cosmopolită ce e astăzi, *Aradul... să împiedice înaintarea strategică a românismului spre Tisa.*

Sunt foarte interesante și pentru noi motive aduse într'una din ședințele trecute ale Camerii, de deputatul Ciacovei Dobroszláv Péter în favorul Aradului, pentru a se înființa a treia universitate aici. Bulgarul renege, care a ajuns la mandat prin purtarea slabă a unor români din cercul Ciacovei, iată pentru cari cuvinte cere universitate în Arad:

On. Cameră! În ce privește orașul, unde ar avea să se înființeze a treia universitate, vreu să vă spun părerea mea. (S'auzim!)

ale Parisului zilele trecute pentru prima oară. A fost pusă în scenă de Antonie, noul director. Decorul singur a costat 36.000 franci. Costumele 12.000 fr., în total, cu probe cu tot, tragedia a cerut un capital de 50.000 franci. În piesă a jucat și E. A. de Max, partenerul Sarei Bernhardt și a d-șoarei Ventura. Critica se exprimă nelămurit. Înora le-a plăcut, altora nu felul cum a interpretat de Max rolul lui Marc Antoniu. La ori ce caz jocul lui de Max e de multe ori ridicol, un organ imposibil, o declamație falsă. Vorbesc despre de M. în rolul lui Hamlet, unde l-am văzut acum 2 ani.

Intr'unul din ultimele numere ale revistei germane »Aus fremden Zungen« (Din limbi străine) se publică traducerea nuvelei *Popa Tanda*, de Slavici. Traducătorul e dl Dr. K. Dieterich din Lipsca.

În numărul ultim (nr. 4 Ianuarie) din »Deutsche Rundschau« se publică o nuvelă de Sadoveanu »Ionică«.

Politica noastră are un principiu fundamental, care ne inspiră pe toți și care trăește în sufletul nostru a tuturor. Acest mare și puternic principiu este edificarea statului unitar național maghiar. Sprijinim tot, întărim și argumentăm orice instituție care stă în serviciul acestui scop și dimpotrivă facem imposibilă orice instituție, direcție, care nu servește acest scop. Împotriva acestui mare, puternic principiu, împotriva principului statului național maghiar stă un alt principiu, *principiul naționalist*. Tinta naționalităților este să creeze viață culturală, economică și socială separată, iar tinta lor finală este transformarea federalistă a statului. (Sgomot). Iar dacă din punctul de vedere al primejdiei ar trebui să facem ocbire între naționalități, nu mai poate fi nici o îndoială că alătura de slovaci și sârbi, *românii merg mult mai înainte.* (Așa-i! Așa-i!)

Farkasházy Zsigmond: Nu poporul românesc, ci agitatorii!

Dobroszláv Péter: Stările naționaliste române sunt de o așa natură, încât au trecut de mult peste stadiul primordial și dacă politica noastră culturală poate fi amenințată de ceva, aceasta nu poate fi decât faptul că poate fi ori este deja, în formațiune o viață culturală română. De prezent, e adevărat că chestiunea noastră de naționalitate e mai mult o concepție etnografică, pentru că în urma stării lor înapoiate politice, naționalitățile n-au ajuns încă la conștiința puterii lor. (*Contestări din partea deputaților naționali*). N-au încă o astfel de organizație, nu au încă astfel de așezăminte cari ar putea să însemne o primejdie serioasă pentru desvoltarea statului național unitar maghiar. (Așa-i! Așa-i!)

Onorată Cameră! O oare care conștiință de de sine se manifestă totuși în tendențele românismului, atât în privința năzuințelor economice cât și culturale și politice. *Eu așa văd că românismul are o anumită linie strategică de înaintare* (Așa-i! Așa-i!) *Aceasta linie de mers înainte este Murașul. El iasă din valea Murașului și au drept țintă finală ajungerea la Tisa.* Scoborându-se din munții Ardealului, înainteză pe valea aceasta, unde până'acum n'au întâlnit rezistență, cu acel scop de sigur nemărturisit, să atace puterea, blocul maghiarismului, ș. a. pe maghiarii de pe Alföld, să distrugă unitatea rasei maghiare și prin icuirea aceasta să descompună în elementele sale ținutul maghiar. Și e curios, aparițiile ne arată, că sediul principal al acestui drum strategic este Aradul.

Luând statistica, vedem că până ce în secolul trecut avea a existat element românesc în Arad acolo locuiau mai mult sârbi, azi numărul românilor face 18% a locuitorilor. Nu tocmai acest număr, căci în acesta se coprind și mulți țărani simpli, dar devine primejdieasă pentru cultură din motivul, că în Arad este în formațiune și și-a aflat sediul o clasă nouă la naționalități, așa numită clasă mijlocie. Naționalitățile își exploatează economiceste propria lor rasă, propriul lor popor, cu scopul ca singuraticii din reprezentanții rasei române să ajungă la putere, să se întărească și ridice, să-și dezvolte limba și cultura lor și prin aceasta să creeze un centru cultural, care să fie punctul de plecare a resboiului lor de cucerire culturală și economică, acărui teren de operație cade, durere, tocmai pe teritorul Alföld-ului. Să nu amintesc altceva, decât că în Arad sub autoritatea episcopului gr. or. este pedagogiu, seminar, institut superior de fete, că un procent însemnat al onorațiilor, a clasei mijlocii, avocați, medici etc. se recrutează tocmai dintre români, un procent frumos al deputaților naționaliști iasă din acest oraș, și că mulți din reprezentanții procesului memorandumului i-au furnizat acest oraș: evident că acolo clasa mijlocie se organizează în mod conștient, că s'au înțales asupra acestui puternic oraș și d'aici abea mai pot fi scoși.

E nevoie deci ca împotriva acestor tendențe nu numai să ne apărăm, ci să pășim chiar ofensiv. (Aprobări în stânga). Vreau să mai accentuez, că în congregația de toamnă a comitatului

Arad, Românii i-au majorizat pe Maghiari. (Strigăte: Pentru furțisagurile dela comitat). Aceasta însă nu denotă altceva, decât că viriliștii comit. Arad, membrii congregației, inteligența este așa organizată, încât polițiceste și în cele administrative sună aproape stăpâni în Arad și comitat și că față de maghiarime apar deja ca factor egal de forțe.

Acestea, on. Cameră, sunt numai aparițiuni, din cari însă putem trage mari învățăminte și față de cari nu ne este ertat să fim impasibili. (Aprobări în stânga).

Și dacă există instituție, care să stea în serviciul acestui puternic scop, aceasta este un mare așezământ cultural, în stare să împiedece acolo formarea unei clase mijlocii și posibilitatea progresului cultural, și care dimpotrivă este în stare să asigure pe vecie rolul dominant pe seama Maghiarilor (Aprobări în stânga). Noi trebuie să luăm atitudine ofensivă. Nu ne este permis a ne retrage în ținuturile Tisei și aceasta e cauza pentru care eu nu pot primi Seghedinul. Nu ne este ertat să ne retragem la Seghedin, în inima Alföld-ului, și acolo simțindu-ne în siguranță, să ridicăm universitatea. Seghedinul trebuie să fie un basen, un izvor de forțe, care să reverse supraplus-ul maghiar pe teritorul naționalităților.

Din România.

Inalt ordin de zi. Cu ocazia Anului Nou, M. Sa Regele a dat urmatorul inalt ordin de zi către armată.

»Ostași«

Un an măreț se încheie cu întreita aniversare pe care am sărbătorit-o împreună.

Cu viaă bucurie pot privi pe acest lung șir de ani de muncă și de lupte, în cari am împărtășit cu voi momente grele și iarum glorioase. Armata este acum oțelită iar instrucția sa este întemeiată în mod statornic.

Sunt convins, că la oara primejdiei, țara se va putea sprijini cu încredere pe vitejia voastră. Nu uitați că ea vă încredințează onoarea ei. Urmați a munci mereu, fără preget, pentru a păstra neatins ceea-ce am câștigat cu atâta răvnă.

Cu mândrie și cu toată căldura inimei mele vă urez un an spornic. Carol.

Dat în București 1 Ianuarie 1907.

Aniversare. Vineri fiind aniversarea căsătoriei A.A. LL. RR. Principelui Ferdinand și Principesa Maria, un registru a fost deschis la palat; au semnat foarte numeroase persoane.

Cu acest prilej, conziliul de ministri a prezentat felicitări Principilor moștenitori.

Omagii. Advocații întruniți în congres la Iași, au adresat Vineri următoarea telegramă M. Sale Regelui:

Majestăței Sale Regelui, București.

»Avocații din țară, întruniți în primul lor congres, la Iași, ca să discute pentru organizarea corpului de avocați, propus în adunarea deputaților, din inițiativă parlamentară, în al 40-lea an de glorioasă domnie a Majestății Voastre, prezintă omagiile lor respectuoase Majestății Voastre, asigurându-o de profunda lor recunoștință pentru solitudinea ce în totdeauna a arătat profesiei de advocat care contribuie atât de mult la buna distribuire a justiției.

»Să trăiască Majestatea Voastră! Să trăiască Majestatea Sa Regina! Să trăiască familia Princiară! Pandele Zamfirescu, președintele congresului.

Planurile pentru sistematizarea Bucureștiului. La concursul pentru întocmirea planurilor de sistematizare a orașului București, s'au prezentat 7 lucrări sub moto.

Aceste lucrări, cari concurează la cele trei

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate Schmidt János, se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zidăria de biserică

Budapesta

IX. Soroksári utca 40. Fondată la anul 1888.

premiu de 25 mii, 10 mii și 5 mii lei, vor fi expuse la Ateneul român, dela 1 Ianuarie până la 14, iar dela această dată până la 29 Ianuarie, adecă timp de 15 zile, vor fi examinate de un juriu compus din 11 persoane și anume din domnia M. Cantacuzino, primarul Capitalei; Al. Davidescu, director general al serviciului tehnic; E. Pangratti, directorul școlii de arhitectură; Mironeseu directorul școlii de poduri și șosele; Al. Orăscu, inspector general serv. tehnic; Ciurcu și Stroescu, ajutoarele primarului Capitalei; dr. Obreja, directorul general al serviciului sanitar și doi delegați ai ministerului de lucrări publice, membrii în consiliului superior.

Rezultatul concursului se va da la 1 Februarie 1907.

Din Bucovina.

Cernăuț, 12 Ian. 1907.

Urmările certelor dintre frați. Alegerile comunale s'au încheiat. De astădată avem de înregistrat o trântă bună în corpul al treilea și al doilea. Candidații noștri români din ambele aceste corpuri au căzut. În corpul întâiu a reușit un român. Dar și acesta a putut reuși numai din cauza, că era candidat și de partidul contrar. Din 7 mandate pe cari românii le-au avut în conziliul orășnesc am mai rămas numai cu 5. Jidovii din partidul lui Straucher, unindu-se cu polonii, rutenii și germanii contra românilor au învins pe toate liniile. Românii au avut de astădată aliați numai pe jidovii independenți și o mică parte din învățătorimea din capitală. Jidovii independenți au fost aliați buni, bine disciplinați și cu nădejde. Nu așa ni-se pare că a fost învățătorimea pentru candidatul nostru național.

(«Apărarea Națională»).

Președintele Justh vrea să demisioneze.

Raport telefonic din Camera ungară.

Budapesta, 15 Ianuar.

Ședința s'a deschis înaintea băncilor literalmente — goale. În câmpul din stânga, stau plictisiți trei deputați, baronul Bánffy, Daniel László și Gieswein Sándor. În dreapta, pe băncile majorității, se perindează la comandă deputații de prin culoare.

Momentul culminant al ședinței a fost vorbirea deputatului Maniu, care a combătut zdravăn politica de maghiarizare.

Ședința se deschide la ore 10 1/2 sub președinția lui Justh Gyula.

Ministrul Iekeljalusy depune un proiect de modificare a art. XX dela 1887, IV dela 1891 și X dela 1891. Se trimite comisiei financiare.

Intrânduse în ordinea de zi, Ferenczy vorbește despre învățământul poporal, cerând statificarea lui. În interesul confesiunii protestante cere aplicarea art. XX dela 1848.

Tot la bugetul cultelor, Becsey Károly se ocupă pe larg de asilurile de copii. Constată că mai ales ungerii nu-și dau copii la școală. În țară mai este trebuință de 6000 învățători.

Cere a se pune mai multă grijă pentru învățarea limbii maghiare.

Kmety Károly critică politica guvernelor liberale și polemizează cu Hentz, care pe nedreptul acuzase pe profesorii universitari. Zice că nu-i nici un folos și nu trebuie lăsate ca și femeile să învețe la universitate.

Vorbind și de imoralitatea dela teatre, președintele Justh îi observă că această chestie aparține resortului ministrului de interne.

Kmety: Am spus Camerei, că vreau să vorbesc despre asta.

Președintele: Dar Camera n'a hotărât.

Kmety: Rog a mi-se da voie să vorbesc și despre chestia teatrelor.

Președintele întreabă camera: da ori nu voie lui Kmety să vorbească despre teatre.

Kossuthistii votează pentru a i-se da voie, partidul constituțional contra.

Președintele constată însă că deputații nu sunt în număr reglementar, deci nici nu pot să aducă hotărâre. Suspendă ședința și dându-se jos din scaun, strigă furios către partizanii sei.

»Astea-s stări ce nu se mai pot suportă. Eu îmi și trag consecvența. Alegeți-vă preșident care e dispus a răbdă izultele. Eu nu le rabd.

Ședința s'a suspendat pe 10 minute. Intr'astea s'a dus Wekerle la Justh și a căutat să-l calmeze. Justh și-a revocat hotărârea, dar n'a vroit să mai prezidieze.

Ședința s'a redeschis sub prezidiul lui Rakovszky.

A luat cuvântul deputatul român Iuliu Maniu, care a zis că dacă este adevărat că fiecare cetățean trebuie să înțeleagă limba ungurească, trebuie să primim și adevărul că învățământul primar nu se poate face decât în limba maternă. Predându-se cunoștințele cele mai elementare în limba ungurească copiii nu s'aleg cu nimic. Protestează contra faptului că politica să se amestece în chestiunile de învățământ. Copiii ar trebui instruiți în limba maternă. Limba ungurească poate fi trebuincioasă celor ce au trebuință de ea. Nu poate însă să fie obligat nimeni s'o învețe. Vorbește mai departe contra maghiarizării. Vorbește și despre teatru.

Președintele îl face atent că s'a abătut dela obiect.

Farkasházy Zsigmond: Unde este libertatea cuvântului (Zgomot mare).

Președintele îl cheamă pe deputatul Farkasházy la ordine și-l face atent că-l va trimite înaintea comisiei de imunitate.

Iuliu Maniu: Trebuie să garantăm tuturor naționalităților dezvoltarea liberă pe teren economic și cultural. Intocmirea de azi a Ungariei face aceasta cu neputință, căci în Ungaria de azi se face politică de rassă. Se cheltuesc milioane pentru cultura specifică ungurească. Pentru cultura naționalităților nu se cheltuește nimic. Noi cerem egalitate pentru toate neamurile. Voim să ne păstrăm limba și cultura românească...

Szász József: Vorbește-ne de Basarabia!

Iuliu Maniu: Protestează contra atacurilor împotriva culturii noastre. Apponyi a zis că Ungurul este stăpân în țară. Dacă aceasta este adevărat, urmează că noi suntem sclavi. Intre sclavi și stăpâni nu poate fi pace. Ei nu se vor înțelege nici odată. Respinge proiectul. (Aplauze între naționaliști. Deputații naționali îi strâng mâna oratorului).

Hellebronth Gyula, cere cuvântul spre a se rectifica și zice că n'a vorbit despre naționalități ca despre străini ci despre limbi străine.

Iuliu Maniu cere cuvânt pentru explicarea cuvintelor sale. (Zgomot mare). Un neam care trăește de două mii de ani aici nu poate fi de limbă străină. (Zgomot enorm).

Strigăte: Cine nu vorbește ungurește este un străin. Sunteți trădători!

Iuliu Maniu, face apel la unguri să nu abuzeze de cuvântul »trădător«, fiindcă astfel își va perde ori-ce înțeles.

A mai vorbit apoi Ludig Endre și Gieswein Sándor. Ședința s'a terminat la ora 3.

Dela judecătoria și tribunale.

Afacerea Burdia-Birăuțiu s'a desbătut Sâmbătă la judecătoria cercuală din Budapesta. Dl Burdia, prin avocatul său dr. Melczar István a reclamat, că Birăuțiu a stricat contractul ce-l încheiase cu el și a cerut ca să fie obligat a se ține de contract și banii puși în deposit judecătoresc să-i fie restituiți. Avocatul dlui Birăuțiu dr. Bedő Moritz ridicând incident de incompetență, judecătoria a trimis pe dl Burdia să se judece la tribunal.

Strasnof osândit. După o desbatere extrem de interesantă, condusă de judele Emanuil Alko-

vits, Sâmbătă s'a adus sentință în afacerea escrocheriilor săvârșite în Agram de vestitul pungaș Strasnof (ovrei de origine).

S'au ascultat mai mulți martori, între cari cel dintâi, canonicul Pliverics, care a istorisit cum, din porunca mitropolitului Posilovits l-au primit la reședință și i-au aranjat lui Strasnof cea mai bună cameră, apoi cum a pungășit pe mai mulți canonici, iar dela mitropolit a cerut bani pentru scopuri politice (ș'anume să mituiască pe dr. Frank) când apoi au început să-l bănuiască pe Strasnof, că ar fi consilier ministerial.

După rechizitoriul procurorului, dr Strohal, apărătorul dr. Swartz susține, că Strasnof e un agent politic, adică are mania să joace acest rol, și la nici un caz nu-i pungaș ordinar. Tribunalul totuși îl osândește la 5 ani temniță.

Naționalist slovac acuzat pentru agitație. Se anunță din Zolyom: Procurorul regesc din Eperjes a ridicat acuză în contra avocatului slovac din Zolyom, dr. Medveczky Lajos, fiindcă acesta în calitate de candidat la deputație, ar fi agitat pe alegătorii slovaci, și între altele ar fi zis: »Trebuie să luptăm pentruca în partea de Nord a țării să stăpânească slovacii«.

Tribunalul a și dat ascultare cererii procurorului și a pornit cercetarea în contra naționalistului slovac.

Afaceri bisericesti și școlare.

Dieceza Aradului. Tuturor oficiilor proto-prezbiterale și parohiale de sub jurisdicțiunea Conzistorului eparhial gr.-or. român din Arad li-s'a trimis următorul circular:

Măritul congres național bisericesc din anul 1906 prin concluzul său Nr. 73, referitor la explicarea §-ului 19 din Statutul-Organic, prin care se precizează numărul membrilor din comitetul parohial, a declarat, că în comitetul parohial sunt a se alege prin sinodul parohial atâția membri, câți prescrie §-ul 19 din Statutul-Organic. Pe lângă acestea parohul ca membru natural intră în comitet cu asemenea drepturi ca și membrii aleși.

Ceeace prin aceasta se aduce la cunoștință publică spre orientare și conformare.

Arad, din ședința plenară a Conzistorului gr.-or. român, ținută în/31 Decembrie 1906.

Ioan I. Papp, episcopul Aradului.

S'au publicat concursuri pentru stațiunile de: capelan în Pilul-Mare și paroh în Cil; și pentru postul de învățator în Șistaroveț.

Conferința dlui Murgoci.

În ziua în care deputatul Hencz Károly îmblăntea pe mădularii societății geografice maghiare, arătând că nu fac decât să copieze și să plagieze pe — Nemți, iar dela guvern storc pe lucruri de nimica subvenții mari, învățatul geolog Murgoci-Munteanu a ținut în sânul societății geografice maghiare conferință.

E un caz rar acesta: un învățat român s'a jungă în mijlocul unei instituțiuni maghiare.

Ungurii au și grăbit să caute a profita de acest fapt care țrece drept — eveniment.

»Budapesti Hirlap« dela 13 c. după ce relevă că dl Murgoci-Munteanu, profesor universitar român, iată, apreciind cultura maghiară, s'a simțit îndemnat să vină la Budapesta, după cum a venit și profesorul vienei Uhlig, scrie:

»În Europa sunt două centre științifice, unul mare și vechiu, Viena altul nou și încă mic, București, unde față de tendințele științifice, literare și artistice maghiare domnește o colosală invidie, dispreț și bagatelizare. În aceste locuri nu vor să ia cunoștință despre succesul spiritual al Ungurimei. Nu vor anume pentrucă luarea la cunoștință ar contrazice ve derilor politice ce domnesc în aceste două centre față de Ungurime. Și la Viena și la București se crede, că ori ce succes eluaptat pe teren cultural întărește totă odată și situația noastră politică. Iar întărirea noastră politică este cea mai tare piedică a tendențelor de contopire ce domnesc la Viena și a realizării

dorințelor daco-române, a căror paturi calde, de o camdată, sunt viața politică, și spirituală din București. Conferența lui Murgoci-Munteanu și prezența lui Uhlig sunt dovezi, că muncă cinstită și patriotică a învățărilor maghiari a reușit să introducă un spirit mai cu minte și mai drept într'un important cerc științific.

Cu alte cuvinte: d'aci încolo ungerii pot dormi liniștiți. Nici din partea Vienei nu se vor mai face încercări de a-i contopi și nici la București nu se vor mai cultiva ideile daco-române, ci ungerimea cucerind — pe teren științific, se întărește acum și politicește... »Imperialismul maghiar« nu mai e de cât chestie de puțină vreme.

lată ce minune a produs conferența d-lui Murgoci și prezența lui Uhlig în Budapesta.

Aflând toate acestea, se vor cruci atât învățatul român cât și profesorul vienez.

Dl Jancsó Benedek autorul »hullám-urilor« din organul imperialismului maghiar făcând — politică, adesea se încălzește și dând avânt fantaziei, face — poezie.

Din străinătate.

Zile de teroare în Rusia.

Acum teroarea s'a înstăpânit pe întreaga linie în Rusia. Tot ce se întâmplă, ori ce fapt, ori ce mișcare, ori ce eveniment, vine ca o indicație îngrozitoare că Thermidorul mării revoluțiuni franceze se repetă. În forțarea Petru și Pavel sângele nu se mai uscă de pe eșafod. Cu părechea, câte trei patru, șapte-opt nenorociți se execută zilnic. Cine a păcătuit, este judecat sumar. Și nu se prea face multă selecțiune. Bătrâni, copii, femei, nimeni nu e cruțat. În cele politice nu se cunoaște glumă. Bănuiala încă e destulă pentru a duce pe cineva la pierzare. În orașe, prin sate, pretutindeni mișună poliști secreți. Tot al zecelea om este detectiv. Aceștia caută victimele. Și tot al cincilea om este revoluționar, care își frământă capul cu planul răzburării. Generali, șefi districtuali, guvernori, funcționari de toate rangurile, judecători, jandarmi cad pe străzi, în biserică, teatre, oficii, cu un cuvânt, unde-i ajunge bomba ori revolverul. În adunări secrete, subterane, revoluționarii țin adunări și aduc sentențe de moarte. Câteodată le și comunică celor osândiți. Numai înaintea lor nu-i citează ca să le asculte apărarea. Executări, decapitări se țin deci într'una în ambe taberile. Procedura e aceeași, numai mijloacele diferă. Milă, îndurare, nu se cunoaște. Și într'o stare de aceasta se apropie terminul alegerilor pentru Dumă. Cum va fi Duma, obedientă și îngăduitoare față de Țar, ori va lua iute caracterul Conventului, asta natural e secretul viitorului. Țarul la tot cazul e înfricat și nu fără motiv. Guvernul n'a dat nici în serbători ferii funcționarilor, se pregătește așa de febril pentru alegeri.

Petersburg, 15 Ianuarie. În Lodz, pe calea Andreiew un necunoscut a împușcat pe colonelul Patco, șeful jandarmeriei și a luat-o apoi la fugă. Jandarmii, cari însoțeau pe șeful lor, au tras cu revolverul după asasin, dar nu l-au nimerit, ci acela a scăpat.

Căutând pe urma revoluționarilor cari au ucis pe Lannitz și Pavlov, poliția a descoperit într'un suburbu un cuib revoluționar. Voind să pătrundă în casă, revoluționarii au tras cu foc de revolvere și au împușcat doi oficiali și patru poliști. În marea învălmășeală revoluționarii au putut scăpa. S'au găsit în casă o mulțime de arme și dinamită.

Dela români din America.

Reprezentare teatrală în Cleveland. »Românul« unul dintre zările române ale fraților noștri de peste mări, publică o invitație la o mare reprezentare teatrală în presara Anului nou în Cleveland. În program sunt două piese: »Surugiul« canțonată comică de Vasile Alexandri și »Ruga dela Chisetău« de Iosif Vulcan.

»Românul« se întărește. Organul românilor din America de nord scrie că a intrat în șirul colaboratorilor ei dl **Gavril Barbul**, fostul president la societatea academică »România Jună« care s'a stabilit și el în Cleveland.

NOUTĂȚI.

A R A D, 16 Ianuarie 1907.

— **Anul nou în Arad.** Cu prilejul serbării anului nou a pontificat în biserica rom. gr-or. din Arad P. C. Sa protosincolul R. R. Ciorogariu, cu asistența protopopului V. Beleş, a preoților A. Vesalon, G. Bodea și Tr. Vășian și a diaconului dr. T. Botiș. Cuvântarea ocazională a rostit-o părintele T. Vășian.

Din interesanta vorbire scoatem următoarele date privitoare la mișcarea populației române din Arad:

S'au născut 258, au murit 162. S'au cununat 37 perechi. Față cu anul trecut se arată un spor de 44 la nașteri și un scăzământ de 43 la cazuri de moarte.

— **Dela Curtea episcopescă.** În ziua anului nou atât autoritățile civile și militare, cât și corporațiunile și întreaga societate română au prezintat felicitări P. S. Sale episcopului I. I. Papp. Corpul ofiteresc s'a prezintat întreg, cu generalul comandant în frunte. Membrii conzistorului, corpul profesoral și comunitatea bisericească gr-or. română s'au prezintat având în frunte pe P. C. Sa protosincolul Ciorogariu, care a ținut vorbirea omagială. P. S. Sa Episcopul a răspuns dând sfat pentru muncă stăruitoare pe toate terenurile, dar în deosebi în ce privește cultivarea sentimentelor religioase și a instrucției poporului, căci — zice — numai prin cultură putem propăși, alături de celelalte neamuri din patrie.

P. S. Sa a avut ca oaspeți la masă corpul profesoral al Seminarului și mai mulți membri ai conzistorului.

— **Onomastică.** Venerabilul protopop a Aradului, dl Vasile Beleş, sărbându-și Luni ziua onomastică, toți stimatorii și amicii au fost să-l felicite, Ne alăturăm urărilor de bine ce i-s'a adus.

— **Mandatul dela Bocșa**, se știe, este petiționat de »patrioții« d'acolo. După cum ni se scrie din Lugoj, cei dătători de ton, în frunte cu dl deputat C. Brediceanu, s'au gândit la început, ca ajungând vacant locul prim optarea dlui Brediceanu pentru mandatul dela Oravița, să candideze pe dl Al. Mocsonyi. Acesta însă parte pentru cauze de sănătate, parte pentru cauze politice (asupra cărora vom reveni poate), nu a vrut să intre în combinație.

Rămânea deci să cadă de acord asupra altei persoane. Lugojenii sunt și înțeleși asupra unei candidaturi din partea locului. Din clubul național român se fac însă interveniri pentru a se accepta o altă candidatură, persoană străină de comitat. Fiindcă nu s'a ajuns încă la înțelegere, nu s'a decis nici de soarta mandatului dela Bocșa, de care îndată ce dl Brediceanu va abdice, s'ar orându-i o nouă alegere și nu s'ar mai urma cu cercetarea pornită în urma petiționării.

Se crede că în curând se va decide în un fel, ș'anume rămânând a se procede — cum credem și noi că e bine — după hotărârea celor din comitatul unde se dă lupta și cari au și răspunderea lucrurilor.

— **Conzistor plenar.** Vineri s'a ținut în Oradea-mare conzistor plenar, sub preșidența P.

C. Sale Vasile Mangra. De față au fost asesorii: I. Bibescu, G. Domocoș, G. Dudulescu, A. Horvat, dr. A. Lazar, V. Leucuța, Al. Muntean alui Vasile, P. Pantea, I. Pinter, V. Papp (Beiuș), V. Papp (Topa de sus), T. Pacala, M. Popovici, I. Teorean, M. Vancea și N. Zigre.

— **Preoți noi.** În capela episcopescă din Arad a fost hirotonit într'un preot Ioan Bonațiu pentru parochia Bălaia (Bihor), iar Leontin Micluța pentru parochia Căpruța.

— **Foc în Arad.** Azi noapte, pe la 10 ore s'a iscat un foc într'un magazin de mașini de cusut din strada Weitzer János. Focul a fost localizat.

— **Inc'o foaie românească în Budapesta.** Sub numirea »Muncitorul român« primim întâiul număr din o nouă foaie românească ce apare în Budapesta. Redactor este Ioan Pescariu, econom, Foaia nouă e și ea oficială: a »partidului țărănilor și muncitorilor români din Ungaria«.

— **Dr. A. Crăciunescu** — vara în Băile Erculane I. Mehadia — reîntorcându-se din călătoria de studii, va continua în decursul sezonului de iarnă (Ianuarie—Mai) praca medicală în *Abbazia, Vila Hercules*.

— **Demonstrații antimaghiare în Fiume.** Se scrie din Fiume că la balul mascat de alaltăeri, au fost demonstrații antimaghiare. Din partea poliției cu această ocazie a fost de față căpitanul de poliție Decencin și cu mult tact a reușit să împedecă neplăcerile ce ar fi urmat. Pe cei cari au fluerat și au sbierat i-a scos din sală. Mai mulți dintre autonomiști au voit să împedecă jocul, ceea-ce n'a reușit.

— **Răscumpărări.** Domnul dr. Ioan Buna avocat în Oradea-mare și-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică dăruind pentru »Menza Academică« 20 coroane.

— **Școala din Iebel.** Primim următoarele. La informațiunea din nr. 240 c. sub titlul »Școala confesională din Jebel vă rog a da următoarele deslușiri: Știrea e adevărată; nu se referă însă la gr-orientali, ci la greco-catolici, căci dânșii au închis școala lor confesională ne mai fiind în stare a-o susține din puterile lor proprii. După cum sunt informat, **păr. Iorgoviciu ar fi cerut dela episcopie să adnezeze școala la cea gr-orientală, dar nu i-s'a permis și astfel neobținând nici ajutorul de stat, a trebuit s'o închidă.** Ioan Surlaș, preot gr-or. rom.

— **Sărbătorile la sate.** Ni se scrie din Semlac (com. Arad). Ca în toți anii așa și acum, părintele D. Ganea a folosit prilejul sftelor sărbătorilor spre a da sfaturi și învățături poporului, îndemnându-l la iubire și alipire față de așezămintele bisericești și naționale.

— **Necroloage.** Ni-se anunță încetarea din viață a bunului român Gavriilă Lazar de Purcareți, archidiacon-onorar, asesor conzistorial, esaminator prosinodal, protopopul districtului Eriu, licențiat în st. Teologie, și paroch în Sanislau, în anul al 68-lea a vieții și 42-lea a preoției și a căsătoriei, conducând parochia de Sanislău în 30 ani. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

— **Dimitrie Bancila**, comerciant și proprietar a decedat în vârstă de 53 ani în Gerboveț.

— **Maria Micu n. Turcu** a încetat din viață în 9 Ianuarie n. 1907 la orele 11 și jum. noaptea în Blaj.

— **Rachiela Pasca** născ. Nicola, fostă membră pe viață la fondul pentru crearea de teatru rom. în etate de 52 ani. Inmormântarea a fost Duminecă în 6 l. c. p. m. la 2 ore în cimiterul bisericei gr. or. din Gârda de sus.

— **Memoriile prințului de Hohenlohe.** Se telegrafează din Studgard: Știrea că și partea inedită a memoriilor prințului Chlodwig Hohenlohe vor apărea în publicitate prin indiscreție, nu e adevărată. Dr. Curtius editorul memoriilor a declarat, că manuscrisele inedite cari au fost la el le-a înapoiat în persoană fiului prințului Chlodwig principelui Stefan Hohenlohe. Aceste manuscrise n'au fost văzute încă de nimeni. De altcum memoriile vor apărea în curând și în limba japoneză.

— **Procesul de divorț al unei femei de 105 ani.** Tribunalul din Saluna (Statele-Unite)

În curând va aduce sentința într'un curios proces de divorț. O femeie anume Marta Hunt în etate de 105 ani a intentat proces de divorț bărbatului ei. Judele referent s'a mirat mult de dorința curioasă, dar matroana a explicat imediat chestia.

— Eram de patruzeci și șapte de ani — zicea ea — când mi-am alungat pe al doilea soț. De atunci am trăit despărțită de pat și masă. Azi sunt de o sută-cinci ani, sper să mai trăiesc câțiva ani și mi-ar fi rușine să port numele celui om de nimic până la sfârșitul vieții. Mai bucurosu mor cu numele primului soț.

— **Vapor scufundat.** Se vestește din Cuxhaven, că personalul vaporului »Pengvern« naufragiat, era compus din 24 marinari.

Marinarii n'au ascultat de avisul șleului »Vulcan«, care era în apropiere, adecă să sară în mare pentru-ca să poată fi salvați. Pe când desfăceau luntrile de salvare, »Pengvern« a fost acoperit de un val și s'a scufundat.

— **Un soț de cinci-spre-zece ani.** Tribunalul din Paderborn a pertractat în zilele trecute un proces curios. A tras la răspundere o păreche căsătorită. Soțul e numai de 15 ani, femeia de 17. Soția s'a îndrăgostit în băiat, pe care l-a înduplecat să-și falsifice atestatul de naștere, pentru-ca să-l poată lua de soț. În modul acesta bărbatul îmbătrânit, de 22 ani, s'a cununat cu logodnica lui. Deoarece însă la căsătorie trebuiesc și bani, soția și-a îndemnat bărbatul și la hoție. Când s'a descoperit hoția au dat și de urma actului falsificat. Pe soțul l-au condamnat la două luni temniță iar pe soția la nouă. Pe baza condamnării se va anulă căsătoria.

— **La tragerea de ieri a loteriei de clasă ungară** s'au sortat următoarele câștiguri principale:

20.000 cor. a câștigat: 52.705.
10.000 cor. a câștigat: 124.506.
3000 cor. a câștigat: 36.304, 95.703.
2000 cor. a câștigat: 95.697, 106.591.
1000 cor. a câștigat: 15.795, 34.517, 62.841, 95.770, 97.630, 106.766.

Celelalte losuri sortate au câștigat câte 500 și 130 cor.

— **Kerpel Izso** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, cele mai fine hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, mare asortiment de opurile scriitorilor din țara și străinătate. Telefon nrul 355.

— **Rapoartele mai noi ale lui Koch despre nona.** Robert Koch, celebrul savant, despre care se știe că face studii despre boala nona (somnulență) în Africa Brit-Ostică, în raportul cel mai nou scrie că-n contra acestei boale e cu mare efect atocijilul (o compoziție cu arsenic). Indigenii cari au aflat despre acest lucru au alergat în număr mare la germanul savant, așa în decursul lunii Noemvrie au fost cel puțin o mie de inși la ei. După Koch, cei cari sufer de nona se împart în două grupe. În bolnavi ușor, cari simt oare care slăbiciune în mișcări și dureri de cap și de șira spinării, și în bolnavi grav, asupra cărora se vede din distanță boala gravă. Membrele de toamnă, se târăsc cu greu, la sfârșit nu mai sunt în stare să stea, nici să șadă, așa că dacă nu-i razimă cad jos și rămân neputincioși de a se mișca. Acești bolnavi sunt într'o stare de nesimțire, sunt somnoroși. Atoxylul injectat sub pele tocmai asupra acestor bolnavi a avut un efect uimitor. Unii, cari erau aproape în agonie, într'o lună două, s'au făcut așa de bine, încât puteau umbla fără să fie ținuți. Insuși Koch spune, că aceasta nu e o vindecare complectă. De oarece are puțin timp de observație, pentru aceste cazuri, dar asupra cărora s'a arătat efectul vindecător a fost durabil.

— **Telegrafie fără sîrmă.** În zilele acestea s'a făcut încercare de a se telegrafia dela stațiunea fără sîrmă de pe turnul Eiffel și din Berlin și judecând după rezultat se ține de posibil, ca să se poată înființa în direcția aceasta o legătură fără sîrmă regulată. Stațiunea fără sîrmă de pe turnul Eiffel comunică deja și cu Engli-tera.

Din cauza imbulzelii de material, urmare la foiletonul scris de dl I. Slavici, se va da numai mâine.

Concert, petreceri.

Petrecerea din Arad. E un vechiu și bun obicei, ca în presara anului nou, tinerimea din Arad și jur să aranjeze petrecere. Petrecerile de această categorie sunt împreunate cu scopuri filantropice. De câțiva ani venitul curat e în folosul școlii de fete de aici. Tinerimea deci poate aștepta dela toți românii de bine să ia parte în număr cât mai mare la petrecerile aranjate de ea.

Și de astă dată au venit, câți numai au putut. Petrecerea a decurs în deplină animație până în zori de zi. La miez de noapte s'au ținut mai multe toaste făcându-se bilanțul anului, ce s'a dus și dându-se îndrumări pentru împlinirea nădejilor noastre în anul ce vine.

Iată numele damelor și d-șoarelor, cari au luat parte:

Doamnele: Văd. Antonescu (Arad), dr. Burdan (Boroșineu), dr. Crișan (Aradul-nou), Ciacian (Pecica), Dimitrescu (Arad), Cornelia Dogeș (Lipova), văd. Dogar (Arad), Florian (Arad), dr. Ghebeseș (Pecica), dr. Ghilezan (Mădoș), Herbay, dr. Ispravnic, Lugojan, Luca, văd. Miclea, dr. Monța (Arad), Morar (Nădlac), Nester (Cenad), Niga (Arad), Gros (Lipova), G. Popovici (Arad), G. Papp, dr. Popa, Raicu (Arad), Roxin (Pecica), Lucreția Russu Șirianu (Arad), Secula (Șiria) Simtion, Vasilon, văd. Vuia (Arad).

Dșoarele: Surorile Burdan (Sinitea), Ciacian (Pecica), Crișan (Seleuș), Cimsaș (Gurba) Victoria, Letiția și Minerva Dimitrescu (Arad), Ineuan (Macea), Lugojan (Nădlac), Luca (Arad). V. Lazar (Arad), Monța (Șicula), Morar (Nădlac), Oros (Lipova), surorile Papp, Silvia Pap, Păcurar, Raicu (Arad), surorile Roxin (Pecica), Letiția Russu (Arad), Secula, Sevici (Șiria), Selejan (Talpoș), D. Vuia (Arad). P.

Concert împreună cu teatru și joc se va ține la 6/19 Ianuarie în Dalboșet, în favorul Reuniunii de cetire și cântări de acolo.

— Elevii școlii mixte din Mănăstirea sft. George și Berecuția invitată cu dragoste la Concertul împreună cu dans ce să va aranja Duminică în 7/20 Ianuarie 1907 (ziua sft. Ioan) în sala școlii conf. gr. or. române din Mănăstirea sft. George.

Economie.

Arad, 16 Ian. 1906.

Bogația României. D. Take Ionescu, ministru de finanțe al României a făcut următoarele declarațiuni unui ziarist dela »Lokalanzeiger« din Berlin:

»România dela criza din anul 1890 presintă mereu excedente crescânde în bugetele statului. Dela 1901 și până la 1 Aprilie 1906 aceste sunt de 135 milioane franci, iar până la 1 Aprilie 1907 ele vor fi de 198 milioane. Nu există nici un stat în Europa, care să presinte un asemenea rezultat.

»Asupra relațiunilor Germaniei cu industria petrolului din România, ministrul a spus: »După o experiență de 20 de ani această țară, după declarațiunile ministrului, se poate spune cu siguranță că este bogată în petrol. Producțiunea la care capitalul german este angajat în linia cea dintâiu, va prezenta după toate prevederile, deja în anul viitor, o creștere și mai mare. Intrebuițarea petrolului român este multiplă: 1) ca benzină, care în partea cea mai mare este trimisă în Franța, dar și în Anglia și Germania. 2) ca petrol de lampă, ce se exportează în Anglia și Germania, 3) ca unsoare, a cărei producțiune este ce e drept mică, 4) rămășițele (țițeiul) cari se întrebuițază ca material de combustione. În România se întrebuițază pentru locomotive și vapoare, în loc de cărbuni de peatră. Este de așteptat un întins export de țiței în Italia. Va intra în vigoare noul tratat comercial italo-român, atunci taxele vamale schimbate vor favoriză un mare export de petrol și este de așteptat că Italia, care nu posedă cărbuni de peatră, va întrebuiță acest combustibil românesc pentru toate vapoarele sale.

Diracțiunea inst. Cordiana din Fofeldea a hotărât urcarea capitalului social cu 60.000 cor. făcând a III-a emisie de 600 acții.

Convocare. Adunarea generală constituantă a institutului de credit și economii »Vulturul«, se va ține la 28 Ianuarie 1907 la orele 8 a. m. în Diciosânmartin (Dicsöszenrtmarnton) în sala cea mare a hotelului »Central«.

Fân de vânzare. Ni-se scrie: La proprietarul Simeon Bacila, Petrosnicza (stațiunea de tren Korpa) se află două vagoane de fân bun de vânzare. Doritorii de a cumpără să s'adreseze direct.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Raport telefonic al »Tribunei«.

Budapesta, 15 Ianuarie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kilg.)	7:40—7:41
Secară pe Aprilie 1907	6:68—6:69
Orz pe 1907	7:43—7:44
Cucuruz pe Maiu 1907	5:10—5:11

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb 1907.	7:70—7:71
Ovăs pe Aprilie 1907	7:37—7:38
Cucuruz pe 1907	5:12—5:13

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143—144—
Slănină	110—111—
Prune uscate de Bosnia 26:50	26:50—17:50
Pezmet de prune	42—43—

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate: Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) — fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri, mijleții (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
« « « detail	160
Spirit brut en gros	156
« « « detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Loc deschis*)

Domnului

Ioan Dorca

rigorosant, în drept

Cluj.

Deoarece din răspunsul tău publicat în »Tribuna«, n'am putut ști adresa ta și deoarece sunt convins, că la epistoale tu nu răspunzi, iarăși mă simțesc silit a te provoca în locul acesta. Ai promis — drept, că promisiunea ta începe să fie proverb »promiși ca Dorca« — că vei arangia cauzele tale combiale. Însă până acum, nici măcar un paș nu ai făcut, prin care am simți *not giranți*, că nu ne-am înșelat în promisiunea ta. Nu voesc deocamdată aci în public a spune, cum stau treburile tale nu tocmai măgulitoare, însă dacă la provocarea acesta nu arangiezi (ști tu cel), să fii pregătit la necruțare din partea mea.

Arad, Ianuarie 1907 Ioan Păpp, candidat de avocat.

Poșta Redacției.

Gl. în Curtici. Mulțămim că ne-ai trimis acel manuscris. Ne-am folosit de el, cum vezi în numărul de azi. Frăție și dragoste.

Poșta Administrației.

Ioan Iancu, inv. Almás. Am primit 15 cor. în abonament!

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Advocatul LENTHE GUSZTÁV
 și a deschis
cancelaria advocațională
in ARAD
 Piața Szabadság No 9.

1905.
24 Decembre

109071905
1272315
69265930
24156381
11999801
15014875
2914477
5765219
599612
843607
81339740
—
10384940
26708614
359337496
12000000
20190153
3048808
239818320
1560783
1379692
81339740
—
—
359337496

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

ACTIV

77946985	Reserva metalică Aur	83014377
31125000	„ „ Trate Aur	34830000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
(*)	Impr. contra ef. publice	10063300
	„ „ „ „ în cont curent	21945926
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
	Cheltueli de Administrațiune	
	Deposite libere	
	„ „ & provizoriu	
	Conturi curente	
	Conturi de valori	

1906.
16 Decembre 23 Decembre

118311783	117844378
728645	726990
88606874	76585730
31184242	32009226
11999979	11999804
14720335	14648510
2899824	2895324
5823666	5854972
602004	611832
902679	899939
82737875	83321800
373500	346500
—	6208484
21852432	23817120
380743838	377770608
12000000	12000000
21628098	21708888
3275468	3288012
254650970	253521010
1646498	1646498
1860511	1937900
82737875	83321800
373500	346500
2570918	—
380743838	377770608

PASIV

	Capital	
	Fond de rezervă	
	Fondul amortisării imobilelor și material	
	Bilete de Bancă în circulațiune	
	Profituri și perderi	
	Dobânzi și beneficii diverse	
	Deposite de retras	
	„ „ „ „ & provizoriu	
	Compturi curinți	

Scomptat 5% *) Do banda 5 %

Permis prin decretul ministrului de interne, nr. 41.994.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alifă pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delătură toffelul de pete, precum: pistru, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătura și precuigiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată. SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare inafenitiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încrețiturii și redă o față tinără.

Prețuri: Crema Lotus . . . . . Cor. 1.—
 Sapunul „ „ „ „ „ „ „ 1.—
 Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
 „ „ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănația de pălării pentru doamne:

**A „Párisi nőhöz”,
 SZEGED, Iskola-ut 13 sz.**

Comande din provincie pe lângă rambursă. Vanzătorilor prețuri scăzute.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta ȘCOALA de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-ă 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL
 fabricant de cimbalmă și de mnzice
MAKÓ (casa proprie).

P. J.

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților noștri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

In strada Jozsef főherczeg nr. 11.
 casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

La plumbul vânt — József főherczeg-ut nr 11.

precum stelagi de fier turnat, mese de marmură, oglinzi, bănci de caffè etc. se vând pe lângă prețuri ieftine.

Informațiuni dă ospătarul NAGY LAJOS dela »Hotelul Central« Dumineca și Marța dela un pătrar la 2 ore.

Concurs de premiere pentru titluri.

Un mare magazin, ca să poată răspândi în toate părțile cataloagele sale, publică concurs de premiere pentru titluri Titlurile se referesc numai la persoanele ce pot cumpăra și anume: privatieri, proprietari de case și pământuri, ofiianți de stat, învățători etc.

Comercianți și atare persoane, care sunt înduși în șematism, sunt eschiși dela premiere!

Subscrisa cancelarie de inserate, care e concretută cu esecutarea acesteia, escrie următorul concurs de premiere:

- I. Premiu: Oroloj de aur de buzunar (cel ce trimite mai multe adrese)
- II. Premiu: Oroloj de argint cu lanț (cine trimite în rândul al doilea mai multe adrese).
- III. Premiu: Serviciu de masă pentru șese persoane (cine trimite în rândul al treilea mai multe adrese).
- IV. Premiu: Serviciu de caffè pentru șese persoane (cine trimite în rândul al patrulea mai multe adrese).
- V. Premiu: O frumoasă tabachieră pentru țigarete (cine trimite în rândul al cincea mai multe adrese).
- VI. Premiu: Un frumos călimar (cine trimite în rândul al șeselea cele mai multe adrese).

Toți aceia, cari trimit 100 sau mai multe adrese bune, vor primi alte mici cadouri.

Adresele se refer numai pentru provincie, cele din capitală nu se iau în socotință. Concurenții pot trimite adrese din satul lor, din acel ținut din întreg comitatul. Toți câți doresc să concureze, sunt rugați să ne avizeze despre aceasta până în 18 Ianuarie, ca să le putem trimite coalele de lipsă Nu poate se concureze nimeni, decât cu adresele scrise pe coalele trimise de noi.

Terminul de concurs e pus pe 31 Ianuarie 1907. Premiile se vor distribui la 1-ma Martie în care zi se vor și trimite.

LEOPOLD GYULA cancelarie de inserate **BUDAPEST VII., Erzsébetkört nrul 41.**

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

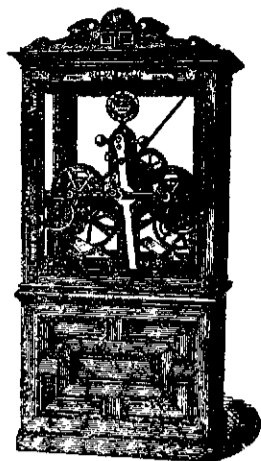

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELICĂ in **SEMLIN**
(ZIMONY)

FIRMA FONDATA IN 1854.

FIRMA FONDATA IN 1854.

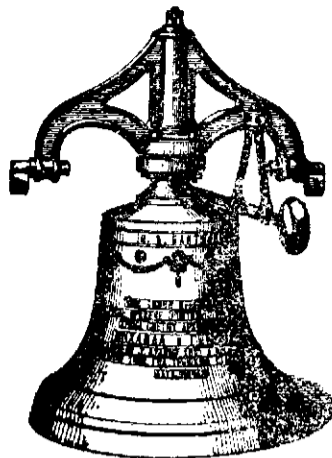
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smalturi mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

AMESTEC DE CAFEA PRĂGITĂ INDIANĂ

e cea mai bună, cea mai aromatică, cea mai cercată și totuși cea mai ieftină cafea dintre toate cele cunoscute până acum.

Se capătă în ARAD numai la

Bothstein Mór

Telefon 350. prăvălia de delicatose și specerie „La pisica neagră“ Telefon 350.
Arad, piața Szabadság nr. 3.

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că amestecul de cafea făcut de mine, va fi compus numai din cafea nobilă de India sudică, de trei ori pe săptămână, cu mașini de prăgit ale mele foarte comandate spre acest scop, chiar de aceia mă adresez cu aceia rugare către publicul din Arad și jur se binevoiască se facă la mine o încercare, să se convingă despre cele spuse.

Amestecul de cafea indiană pregătită, se poate căpăta în următoarele pachete: $\frac{1}{8}$ klg. 50 fl., $\frac{1}{4}$ klg. 1 cor., $\frac{1}{2}$ 2 cor.

Mağazin mare de :

Vinuri de șampanie, franțuzești și ungurești, liquer din țară și străinătate, precum tot felul de articoli de specerie.

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui

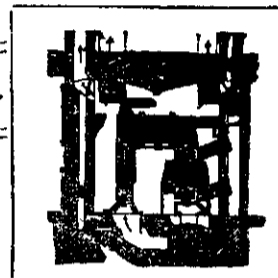
KOCH JENŐ

Budapest, V., Băthory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserică, teatre, hoteluri etc

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

Proprietarul primului institut de învățământ particular din Budapesta

Mehr Sámuel măestru croitor diplomat

am deschis

în Arad, str. Kölcsey nr. 3

numai pe o du ata scurtă

Curs de croit

HAINE PENTRU BĂRBAȚI ȘI FEMEI.

Rog pe cei interesanți să se prezinte cât mai în grabă, căci rare-ori ni-se dă atare ocaziune.

Fiește-care învățacel se provide cu testimoniu.

Se poate prezenta în întreaga ziua!

Țin și curs de sară!

Domnișoare învăț și acasă!

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut SINGER și MINERVA.

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut PFAFF.

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

MARE OFICINĂ DE DREGERE.

In magazin se află mare asortiment de gamophone și plăci.

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

